

УДК 353.9

М. М. Орлов

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАТВЕРДЖЕННЯ НОРМ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ

Обґрунтовано підходи до визначення норм інформаційного навантаження різних видів інформації на посадових осіб органу виконавчої влади та органу військового управління з урахуванням існуючих нормативів подібного роду робіт в інших організаційних структурах та фізико-біологічних можливостей людини.

Ключові слова: посадова особа, орган виконавчої влади, орган військового управління, інформаційне навантаження, норма інформаційного навантаження.

Постановка проблеми. Ключовою фігурою будь-якого органу виконавчої влади системи державного управління або органу військового управління є посадова особа. Існуюча система підготовки посадових осіб органів державної влади та органів військового управління в Україні спрямована на якісний їх відбір, підготовку (перепідготовку), створення необхідного резерву, морально-психологічну підготовку тощо. Така система не лише сприяє підвищенню авторитету органів виконавчої влади та органів військового управління, зміцненню їх організаційних структур, а й дозволяє планувати кар'єрний розвиток посадових осіб цих органів [1]. Разом з тим поза увагою науковців, які теоретично займалися цією проблемою [2; 3; 4], та практиків [5] лишилися питання, пов'язані з основним видом діяльності посадових осіб, а саме з роботою з інформацією: її збирання, узагальнення, опрацювання, підготовка необхідних рішень, доведення до громади тощо.

Як відомо з практики, цим видом діяльності посадові особи органів виконавчої влади займаються більшу частину робочого часу, а у зв'язку з цим і їх створення, як зазначено у праці [6], має здійснюватися за інформаційно-структурним принципом, що дозволить уникнути помилок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У відомих автору працях [7; 8] розглядалися питання інформаційного навантаження лише для працівників редакційно-видавничих організацій, а у праці [9] – для органів державного управління. Частково, без деталізації норм інформаційне навантаження на викладацький склад вищих навчальних

закладів України розглядалося у наказі, який уже втратив чинність [10]. Академік М. М. Амосов досліджував фізико-біологічні можливості людини, яка займається розумовою працею [11; 12].

У зв'язку з викладеним вище постає проблема підрахунку інформаційного навантаження на посадову особу, наприклад за календарний рік, і визначення норми опрацювання різних видів інформації з урахуванням існуючої нормативної бази та фізико-біологічних можливостей людини. Слід зазначити, що узаконених норм опрацювання різних видів інформації посадовою особою органу виконавчої влади та органу військового управління немає. Досвід підрахунку інформаційного навантаження на посадову особу за календарний рік напрацьовано автором, апробовано на практиці й у навчальному процесі в Академії внутрішніх військ МВС України.

Введення на законодавчому рівні таких норм може сприяти запровадженню науково обґрунтованого підходу до формування органів державної влади та військового управління, що є, на нашу думку, певною часткою внеску до реформ, які останнім часом проводяться в Україні [5].

Мета статті полягає в обґрунтуванні концептуальних підходів до визначення норм опрацювання різних видів інформації посадовою особою органу виконавчої влади та органу військового управління з урахуванням існуючих нормативів подібного роду робіт в інших організаційних структурах та фізико-біологічних можливостей людини.

Виклад основного матеріалу. Проблему пропонується вирішити таким чином.

1. Ввести певні обмеження та припущення. *Обмеження:* вихідні дані інформаційного навантаження на орган виконавчої влади взяти з однієї із обласних Державних адміністрацій, наприклад, Харківської, або органу військового управління – управління начальника територіального командування внутрішніх військ (ВВ) МВС України.

Припущення: для обґрунтування основних показників інформаційного навантаження слід урахувати існуючі норми: а) для працівників видавничих організацій [7] встановлено норматив на читання для рецензування науково-технічної літератури 2...2,5 друк. арк. за робочий день тривалістю 8 год; б) у наказі [8] встановлено норму редагування науково-технічної літератури 5...7 сторінок друкованого тексту (формат паперу А-4) за робочий день тривалістю 8 год; в) у наказі [10] встановлено норму опрацювання навчально-методичних матеріалів (навчальних посібників, лекцій, методичних розробок тощо) 7...9 сторінок друкованого тексту (формат паперу А-4) за робочий день тривалістю 8 год.

2. З урахуванням зазначеного вище і досвіду роботи посадових осіб органів управління внутрішніх військ доцільно ввести такі нормативи щодо опрацювання інформації в органах виконавчої влади та органах військового управління: а) у разі підготовки однією посадовою особою нового за змістом тексту або графіки $N_{инф1} \leq 5,0...6,0$ сторінок друкованого тексту; б) у випадку підготовки знайомого тексту або графіки, що потребує нових даних, наприклад розрахунків, $N_{инф2} \leq 7,0...8,0$ сторінок друкованого тексту; в) у разі розгляду (вивчення) і затвердження підготовленого документа $N_{инф3} \leq 15,0...18,0$ сторінок друкованого тексту.

Примітки:

1. З урахуванням коефіцієнта завантаження $K_{зав} = 0,75...0,80$ роб. день складає $t_{роб. день} \approx 6$ год [9].

2. Друкований інформаційний матеріал, викладений на одному аркуші (формат паперу А-4), – це текст, формули, таблиці тощо 29 ± 1 рядків по 18 груп у рядку, що дорівнює 540 групам (група – це слово, пробіл, формула, знак тощо).

3. Одна сторінка друкованої інформації (формат паперу А-4, інтервал 1,5, шрифт 14) вміщує не більше 15 Кб; такий же аркуш з інформацією тексту та графіки – не більше 24 Кб, а з однією лише графікою – не більше 26 Кб.

4. Вважається, що посадові особи органу виконавчої влади та органу військового управління підібрані на відповідні посади, навчені, не мають психофізіологічних відхилень і можуть працювати у складних умовах обстановки за встановленими нормами ймовірності безпомилкової роботи щодо опрацювання інформації.

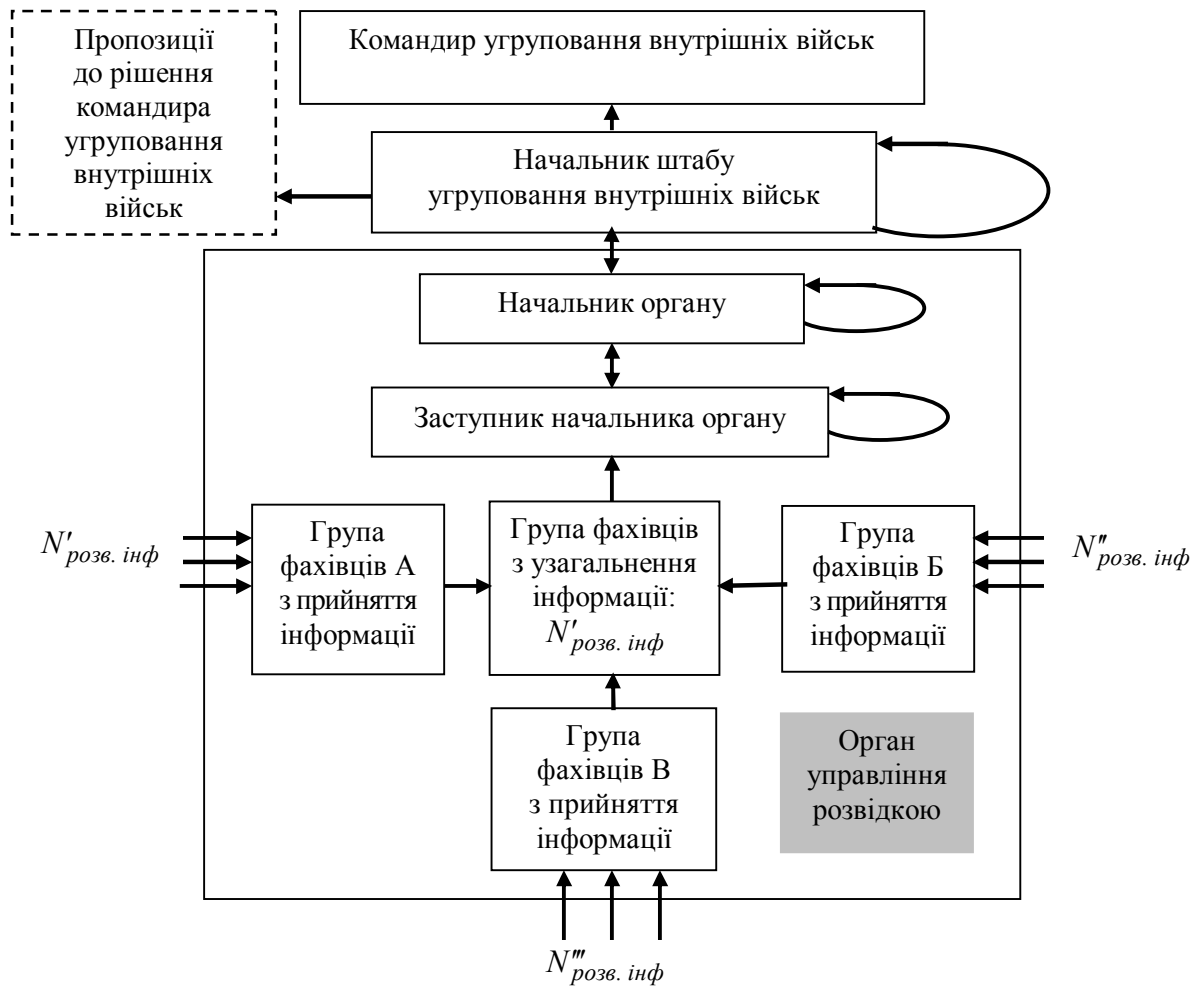
Законодавчо прийняті норми опрацювання інформації дозволять формувати органи виконавчої влади за інформаційно-структурним принципом й уникнути помилок щодо їх складу та вибору організаційної структури [6].

Розглянемо порядок застосування розроблених норм на прикладі формування органу управління розвідкою угруповання ВВ, яке виконує службово-бойові завдання за окремим планом командування.

Для обчислення мінімально необхідного складу органу розвідки складається його організаційна структура за визначеним обсягом інформації та норм на її опрацювання (див. рисунок).

Групи фахівців органу управління розвідкою приймають розвідувальну інформацію: від взаємодіючих органів, які розгорнуті у зоні виконання ВВ завдань, та від старшого штабу обсягом $N'_{розв. инф}$; від підпорядкованих частин ВВ $N''_{розв. инф}$; від органів розвідки, які формуються для здобуття розвідувальної інформації в інтересах штабу угруповання ВВ $N'''_{розв. инф}$.

Значення показників указаної інформації визначається експертним шляхом або під час проведення навчань. Якщо прийняти, що кількість взаємодіючих органів та старшого штабу дорівнює п'яти ($n_{во} = 5$) і кожен із них передасть на адресу органу управління розвідкою до п'яти сторінок друкованої інформації $n_{инф1} = 5$, то у першому наближенні можна вважати, що $N'_{розв. инф} = n_{во} \cdot n_{инф1} = 5 \cdot 5 = 25$ сторінок (у середньому 500 Кб).

Узагальнена організаційна структура органу управління розвідкою угруповання внутрішніх військ

Аналогічним чином можна обчислити значення інших показників:
 $N''_{розв. інф} = n_{під. част} \cdot n_{інф2} = 12 \cdot 2,0 = 24$ сторінки (у середньому 480 Кб);
 $N'''_{розв. інф} = n_{ор} \cdot n_{інф3} = 20 \cdot 1,0 = 20$ сторінок (у середньому 400 Кб).

Обчислення значень показників *мінімально необхідного складу посадових осіб* органу управління розвідкою можна виконати за формулою

$$N_{но_i} = \frac{N'_{розв. інф_i}}{N_{інф_i} \cdot \Delta t}$$

Якщо прийняти, що інформація для посадової особи органу управління розвідкою невідома (нова), то з урахуванням зазначеного вище отримаємо значення показників *мінімально необхідного складу посадових осіб* органу управління розвідкою: а) посадові особи групи фахівців А

$$N_{но_1} = \frac{25}{(5 \dots 6) \cdot 6} = 0,83 \dots 0,69 \approx 1,0; \text{ б) посадові}$$

особи групи фахівців Б

$$N_{но_2} = \frac{24}{(5 \dots 6) \cdot 6} = 0,80 \dots 0,67 \approx 1,0; \text{ в) посадові}$$

особи групи фахівців В

$$N_{но_2} = \frac{20}{(5 \dots 6) \cdot 6} = 0,867 \dots 0,56 \approx 1,0;$$

г) посадові особи групи фахівців з узагальнення інформації:

$$N_{но_2} = \frac{69}{(5 \dots 6) \cdot 6} = 2,30 \dots 1,90 \approx 2,0.$$

Розрахунки проведені з урахуванням того, що зазначені вище посадові особи опрацьовують розвідувальну інформацію за одну годину: $\Delta t = 1,0$ год – це час збирання й узагальнення пропозицій до рішення командира угруповання ВВ.

З урахуванням отриманих значень показників чисельності посадових осіб груп

фахівців можна формувати склад органу управління розвідкою угруповання ВВ: а) склад посадових осіб груп фахівців однієї зміни $N_{no. fax_1} = 1 + 1 + 1 + 2 = 5$ осіб; б) двох змін $N_{no. fax_2} = 2 \cdot N_{no. fax_1} = 10$ осіб. Повний склад органу у разі двозмінної роботи складає: $N_{no. оур} = 2 + N_{no. fax_2} = 2 + 10 = 12$ осіб.

Висновки

Обґрунтовані концептуальні підходи до визначення норм опрацювання різних видів інформації посадовою особою органу виконавчої влади та органу військового управління з урахуванням існуючих нормативів подібного роду робіт в інших організаційних структурах та фізико-біологічних можливостей людини дозволяють сформулювати інформаційно-структурний принцип формування органів державної влади та органів військового управління.

Наступним кроком подальшого дослідження процесу формування зазначених органів слід вважати: а) обґрунтування кількісних показників оцінювання роботи посадових осіб та зазначених вище органів у цілому у складних умовах обстановки; б) вибір раціональної організаційної структури побудови зазначених органів.

Список використаних джерел

1. Гончарук, Н. Т. Планування кар'єрного розвитку державних службовців у контексті реформування державної служби [Текст] / Н. Т. Гончарук, Н. Ф. Артеменко // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2012. – Вип. 4 (15). – С. 199–209.

2. Корпоративный менеджмент [Текст] / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге и др. – М.: Высш. шк., 2003. – 1077 с.

3. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями [Текст]: монографія / Г. В. Назарова. – Х.: ХДЕУ, 2003. – 408 с.

4. Управління та організація діяльності у сфері цивільного захисту [Текст] / В. П. Засімов, В. П. Садковий, Л. В. Ушаков. – Х.: Ун-т цивільного захисту України, 2006. – 370 с.

5. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 24.12.2012 р. № 726/2012. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15236.html>

6. Орлов, М. М. Порядок формування органів управління силових структур [Текст] / М. М. Орлов // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. – Вип. 4 (35). – С. 77–85.

7. Макрус, В. А. Справочник нормативных материалов для издательских работников / В. А. Макрус. – М.: Книга, 1996. – С. 41–50.

8. Про організацію Видавничо-поліграфічного центру при МВС України [Текст]: наказ Міністра внутрішніх справ України № 585 від 22.07.2005 р.

9. Орлов, М. М. Формування системи взаємодії регіональних органів виконавчої влади у сфері охорони правопорядку (теоретико-методологічні засади) [Текст]: монографія / М. М. Орлов. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2012. – 344 с.

10. Про введення в дію норм навчального навантаження, планування та обліку праці професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів МО України [Текст]: наказ Міністра оборони України № 36, 1996 р.

11. Амосов, Н. М. Алгоритмы разума [Текст] / Н. М. Амосов. – К.: Наук. думка, 1979. – 221 с.

12. Амосов, Н. М. Искусственный разум [Текст] / Н. М. Амосов. – К.: Наук. думка, 1969. – 186 с.

Стаття надійшла до редакції 04.06.2013 р.

Рецензент – доктор наук з державного управління, професор Ю. О. Куц, Харківський регіональний інститут державного управління при Президентові України, Харків, Україна